

Osvětimany

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Uherské Hradiště

Nadmořská výška: 278 m n. m.

Počet obyvatel: 865

Adresa URL: www.osvetimany.cz

Okres: Uherské Hradiště

GPS souřadnice: 49.055773N, 17.249682E

První pís. zmínka: 1350 (674 let)

PSČ: 687 42

Historie obce Osvětimany

První zmínky o vzniku obce sahají již do doby velkomoravské a jsou spojeny s horou sv. Klimenta, nacházející se nedaleko v Chříbech. Podle lidové pověsti pochází z této doby pravděpodobně i název obce. Pověst vypráví, že se na místě dnešních Osvětiman setkala byzantská mise vedená bratry Cyrilem a Metodějem s vyslanými muži (many) a zde řekl Metoděj svému bratru "Bog osvěti many" (Bůh osvět many).

Původ názvu obce však není tak jednoznačný, důkazem jsou další dvě legendy, z nichž první hovoří také o osvěcených mužích, kteří přicházeli z hory sv. Klimenta a kázali pod lipami u dnešní hasičské zbrojnice. Odtud "osvěcení muži" Osvětimany. Druhá je zcela odlišná, sahá na počátek 10. století a podle této verze měly Osvětimany být kolonizovány polskými osadníky z oblasti Osvětimi. První písemná zpráva se objevuje až v roce 1350, kdy obec náleží vlkošskému plebánu Benešovi, Lambertovi z Rájce, a jeho manželce Ance. V následujících letech se ve vlastnictví různých částí obce střídá řada majitelů. V tomto období se v obci připomíná kostel, fara a také tvrz. Vlastnil ji rod rytířů Smetanů. Zajímavou postavou tohoto rodu byl Jiřík, který žil koncem 18. století jako poustevník na hoře sv. Klimenta. V roce 1520 je však tvrz vzpomínána jako zaniklá.

Novou kamennou tvrz vybudovali na stejném místě Honbicové v 1. polovině 16. století. V roce 1550 se vlastníkem obce stává Jan Ždánský ze Zástřizl, který ji připojuje k panství buchlovskému. Pod panství buchlovské Osvětimany patřily až do roku 1918. Jeden z dalších majitelů, Jan Detřich z Petřvaldu, nechal vystavět v letech 1689-1691 na místě starého dřevěného kostela nový barokní kostel. Osvětimany vždy patřily mezi obce chudší. Trpěly válkami a častými požáry. I přes nedostatek orné půdy se obyvatelé živil převážně zemědělstvím a prací v lese. V pozdější době se rozvinula i řemeslná výroba. Převážně v dlouhém zimním období si chudší rodiny přivydělávaly výrobou metel z proutí a pletením košů. Odtud zřejmě také plyne hanlivý název obyvatel "metlaři".

S rozvojem průmyslu v 19. století začíná především mládež odcházet za prací do průmyslovějších oblastí, zejména do blízké Vídně, kde se chlapci učí řemeslům a děvčata pracují jako služebné v městských rodinách. V tomto období se Osvětimany stávají centrem okolních vesnic, a to nejen po stránce církevní, ale i po stránce obchodu a vzdělání.

Triviální škola je připomínána již v roce 1791. Osvětimany jsou vedeny jako "městys" až do roku 1945, kdy se toto označení přestalo užívat. Obchodního rozkvětu dosáhly Osvětimany na počátku 20. století, kdy v obci byly obchody se smíšeným zbožím, drogerie, kloboučnictví, cukrárna, masna, obuv, dvě pekárny a tři hospody. Pravidelně každý týden se zde konaly trhy. Kulturní dění v obci obohacovalo ochotnické divadlo a již od 40. let byly v místním hostinci promítány světelné obrazy. V roce 1944 bylo založeno kino. V

50. letech 20. století se Osvětimany staly obcí střediskovou pro obce Medlovice, Újezdec a Hostějov.

